

Sygnatura akt XII C 2254/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 8 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Zofia Lehmann

Protokolant:Starszy sekretarz sądowyE.

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2016 r. w Poznaniu sprawy z powództwa

I. N., zam. Os. (...)=-200G.

przeciwko I. F., zam. ul. (...), (...)-(...) T.

B. F., zam. zam. ul. (...), (...)-(...) T.

- roszczenia z weksła

I. Utrzymuje w mocy wydany w niniejszej sprawie w dniu 18 sierpnia 2015 roku nakaz zapłaty.

II. Poniesionymi przez pozwanych kosztami niniejszego postępowania obciąża ich we własnym zakresie.

SSO Zofia Lehmann

Sygnatura akt **XIIC 2254/15**

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 13 sierpnia 2015 roku, który do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynął 17 sierpnia 2015 roku w trybie postępowania nakazowego powód **I. N.**, działając przez pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego, skierował p-ko pozwanym **I. F.** oraz **B. F.** żądania:

-wydania nakazu zapłaty zobowiązującego ich solidarnie do zapłaty na jego rzecz kwoty **669.942,69,- zł** wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 11 sierpnia 2015 roku – do dnia zapłaty,

-solidarnego zasądzenia od nich na jego rzecz zwrotu kosztów niniejszego postępowania wraz z kosztem jego procesowego zastępstwa – według norm przepisanych,

-w razie wniesienia przez nich zarzutów utrzymania nakazu zapłaty w mocy,

nadto:

-przeprowadzenia rozprawy pod nieobecność jego lub nieobecność jego pełnomocnika,

nadto:

-przeprowadzenia zawnioskowanych przez niego dowodów na podane tezy.

Na tego poparcie:

-podał, iż na zabezpieczenie jego ewentualnych roszczeń wobec nich wręczyli mu oni weksel in blanco,

-podał, że z racji nie wywiązania się przez nich z tych zobowiązań - w dniu 20 lipca 2015 roku wypełnił ów weksel,

-podał, że – mimo poinformowania ich przez niego o miejscu i terminie jego płatności - weksla tego nie wykupili, co uprawniało go do naliczania odsetek,

-podał, że do chwili wniesienia pozwu w tej sprawie nie dokonali na jego rzecz zapłaty żadnej sumy wekslowej (k. 1 – 3 akt).

W dacie 18 sierpnia 2015 roku wydany został w niniejszej sprawie nakaz zapłaty - w postępowaniu nakazowym (k. 10 akt).

W ustawowym terminie pozwani **I. F.** oraz **B. F.** zgłosili do niego zarzuty domagając się w ich treści:

-uchylenia wydanego nakazu zapłaty i oddalenia w całości powództwa powoda,

-zasądzenia od niego na ich rzecz zwrotu kosztów przedmiotowego postępowania, w tym kosztu ich procesowego zastępstwa wraz z opłatą kwoty 17,- zł od pełnomocnictwa

nadto:

-uchylenia zabezpieczenia udzielonego na jego podstawie,

-wstrzymania jego wykonalności

nadto:

-zwolnienia ich od ponoszenia w tej sprawie kosztów sądowych,

nadto:

-przeprowadzenia wskazanych przez nich dowodów w związku z określonymi przez nich okolicznościami.

Przedstawione stanowisko oparli oni na argumentach:

-iż sporny weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym przez nich porozumieniem,

-przedstawili swoje poglądy dotyczące warunków wypełnienia weksli o tym charakterze,

-zaprzeczyli temu, jakoby łączyła ich z powodem umowa pożyczki,

-zaprzeczyli temu, jakoby mieli wobec niego jakiegokolwiek zadłużenie,

-przedstawili okoliczności, w jakich doszło do podpisania przez nich cyt. weksla,

-uzasadnili swoje pozostałe wnioski (k. 14 – 18 akt).

Postanowieniem wydanym w niniejszej sprawie w dniu 14 października 2015 roku zostali oni zwolnieni od kosztów sądowych częściowo tj. od opłaty sądowej powyżej kwoty **5.000,- zł** (k. 92 – 93 akt).

W procesowych pismach:

-powód: z dnia 21 grudnia 2015 roku, które do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynęło 23 grudnia 2015 roku (k. 118 – 128 akt), z dnia 4 lutego 2016 roku, które do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynęło 8 lutego 2016 roku (k. 164 – 166 akt),

-pozwani: z 4 stycznia 2016 roku, które do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynęło 11 stycznia 2016 roku (k. 143 – 148 akt), z dnia 11 lutego 2016 roku, które do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynęło 15 lutego 2016 roku (k. 169 – 172 akt), z dnia 18 kwietnia 2016 roku, które do Sądu Okręgowego w Poznaniu wpłynęło 22 kwietnia 2016 roku

prezentowali swoje stanowiska, ustosunkowywali się do twierdzeń przeciwnika, zgłaszali wnioski dowodowe.

Na rozprawach wyznaczonych w tej sprawie w dniach 8 grudnia 2015 roku (k. 113 akt), 2 marca 2016 roku (k. 177 – 178 akt), 26 kwietnia 2016 roku (k. 199 – 200 akt), 15 czerwca 2016 roku (k. 225 - 227 akt) strony podtrzymywały swoje stanowiska.

Ustalenia stanu faktycznego:

A. Powód **I. N.** od 2006 roku prowadzi działalność gospodarczą polegającą na handlu samochodami używanymi – do 2008 roku jej miejscem były Niemcy, w związku z czym dysponował on na terenie B. stosownym placem, lokalem mieszkalnym, halą i tzw. magazynkiem. Zatrudniał tam pozwanego **B. F.** – był on u niego pierwszoplanowym sprzedawcą; obdarzał go dużym zaufaniem. W tymże roku z przyczyn osobistych postanowił on zakończyć ją na tym terenie i skoncentrować się na terenie Polski (zeznania powoda; zeznania świadków R. D. (1), M. M., A. N.).

-W zaistniałej sytuacji pozwany zaproponował mu przejęcie tego placu w celu prowadzenia tam działalności gospodarczej o tej samej branży na swój rachunek – powód wyraził na to zgodę, Był nawet z tego zadowolony z punktu widzenia własnych interesów – albowiem posiadane przez niego, a nie sprzedane pojazdy przekazywał mu na podstawie umowy komisji; mógł też nabywać od niego interesujące go. Tak też się stało – powód prowadził tą działalność dalej pod firmą (...) w G. przy ul. (...); pozwany – zaś – pod firmą (...) w F., L.. (zeznania stron, świadkowie j.w.; k. 132 – 133, 137 – 140 akt). Poza kwestią pozostawało, że rozliczenia między nimi na tym tle były rzetelne; dochodziło do nich albo w G. – w drodze pozwanego lub pozwanych do T., gdzie zamieszkują, albo w B., dokąd jeździł powód. (zeznania powoda).

B. Jesienią 2009 roku pozwany zwrócił się do niego z prośbą o zawarcie umowy pożyczki motywując to koniecznością dalszych inwestycji w powyższej działalności – przedstawiając mu pozytywne tego perspektywy finansowe. Jak wyżej wskazano powód miał do niego pełne zaufanie; skoro co do ich obrachunku na bazie sprzedawanych samochodów nie miał zastrzeżeń; uważał go za uczciwego przedsiębiorcę; dlatego też wyraził na to zgodę.

-Ustalili oni kwotę tej pożyczki na poziomie **92.000,- euro**, co w przeliczeniu na złoty wg ówczesnego współczynnika wynosiło kwotę **388.240,- zł**; jej oprocentowanie według odsetek ustawowych i termin jej zwrotu do końca 2010 roku. W tym celu powód zawarł ze swoimi znajomymi **M. P. (1)** i **Claudią M.** umowy pożyczek, których przedmiotem były kwoty po **30.000,- euro**, co stwierdzone zostało dokumentami z dat: odpowiednio 23 września 2009 roku i 12 września 2009 roku. Z kolei do zawarcia związanej z tym postępowaniem doszło w okolicach 1 października 2009 roku w siedzibie działalności gospodarczej prowadzonej przez powoda, a usytuowanej w G.. Pieniądze te przyniosła tam jego mama świadek **A. N.** – ona też zasugerowała, by ustanowić jakieś zabezpieczenie ich zwrotu. Wtedy to skontaktował się on ze świadkiem **W. J.**, będącym radcą prawnym i udzielającym mu pomocy prawnej w innych sprawach – i to on poradził mu, by pozwani wystawili w tym celu weksle in blanco. Okolicznościom tym towarzyszyli świadkowie **R. D. (2)**, **M. P. (2)**, **M. M.** i jego obecnie nie żyjąca żona – pierwszy z wymienionych udał się do Kancelarii prowadzonej przez ww i przywiózł ich blankiety. Świadek **W. J.** poinstruował go o sposobie ich wypełnienia i wręczenia. Jeden z nich wystawiony został przez pozwanych; pozostałe dwa przez każdego z nich (zeznania powoda; zeznania świadków W. J., R. D. (2), M. M., M. P. (2), A. N.: k. 8, 130, 131, 134, 135 akt).

-Do umówionego przez strony terminu zwrotu cyt. pożyczki pozwani nie wywiązali się ze swojego zobowiązania wobec powoda – pozwany, nie ukrywając, że ma kłopoty finansowe, zapewniał go jednak, że je ureguluje. W latach 2010 – 2014 mieli oni kilkukrotnie kontakt; po 2014 roku pozwani zerwali go. W tym stanie rzeczy powód zdecydował się na uzupełnienie weksla wystawionego przez nich na kwotę **669.943,- zł** składającą się z kwoty głównej równej **388.240,- zł** oraz odsetek liczonych od 1 października 2009 roku równych kwocie **281.702,69,- zł** (zeznania

powoda; k. 8 akt). W pismach z dnia 20 lipca 2015 roku wezwał on pozwanych do jego wykupu, czemu nie uczynili zadość kierując do niego pismo z 30 lipca 2015 roku (k. 6, 7, 23 akt).

-Następnego dnia tj. 31 lipca 2015 roku złożyli oni w Prokuraturze Rejonowej T. Centrum – Zachód zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Wszczęte w związku z tym postępowanie o sygn. akt (...) postanowieniem z dnia 30 czerwca 2016 roku podległo umorzeniu wobec stwierdzenia braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa przez powoda (zeznania pozwanych, k. 245, 247, 105, 115, 21 – 22 akt).

C. W dniach 3 marca 2008 roku, 22 grudnia 2008 roku, 28 września 2009 roku, 1 października 2009 roku, 5 października 2009 roku pozwany był pacjentem świadka **W. K.** prowadzącego (...) w T. w związku z problemami i kontrolą stomatologiczną (zeznania świadka W. K., I. R., Z. M.; k. 195 – 198, 220, 224 akt).

-Mama pozwanego – świadek **J. D.** zatrudniona jest w Szpitalu (...) spółce z oo z/s w C. jako lekarz ginekolog – pacjentką usytuowanej tam Poradni Położniczo-Ginekologicznej m.in. w dniach 8 kwietnia 2009 roku, 5 maja 2009 roku, 1 października 2009 roku, 4 października 2009 roku, 9 października 2009 roku była pozwana, która w dniu 3 listopada 2009 roku w B. urodziła córkę **L. F.** (zeznania pozwanych; zeznania świadków J. D., I. R., Z. M. k. 42, 188 – 193, 220 akt).

Naprowadzony stan faktyczny znalazł oparcie w treści:

-dokumentów z k. 6, 7, 23, 132, 133, 137 - 140 (korespondencja stron), 8 (odpis weksła), 21 – 22 (zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa), 42 (odpis aktu urodzenia USC w T.), 130, 131 (weksle in blanco), 134, 135 (oświadczenia), 188 – 198, 220, 224 (dokumentacja medyczna);

-zeznań świadków R. D. (1), M. P. (2), A. N., M. M. (k. 177 – 178 akt), W. J. (k. 193 - 200 akt), J. D., K. F., Z. M., I. R. (k. 225 – 226 akt), W. J. (k. 193 akt);

-zeznań stron z k. 226 – 227 akt.

Analiza i ocena zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego:

Złożyły się nań dokumenty i to zarówno o charakterze urzędowym, jak i o charakterze prywatnym; zeznania świadków i zeznania stron.

A. O dokumencie urzędowych mowa jest w normie **art. 244 k.p.c.** stanowiącej, że...sporządzone w przepisanej formie przez organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone...(par.1); co odpowiednio stosuje się do...sporządzonych przez inne podmioty w zakresie zleconych im przez ustawę zadań z dziedziny administracji publicznej...(par. 2) – w niniejszej sprawie zaliczyć do nich należało odpis aktu urodzenia córki pozwanych z Urzędu Stanu Cywilnego w T.

-Z kolei z treści normy **art. 245 k.c.** wynika, iż...dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie w nim zawarte...

Warunki zaprzeczenia ich prawdziwości zredagowane zostały odpowiednio w normach **art. 252 k.p.c.** i **art. 253 k.p.c.** – żadna ze stron przy udziale **art. 232 k.p.c.** z możliwości takiej nie skorzystała; brak też było przesłanek ku temu, by inicjatywą taką podjąć z urzędu.

1. Pozwani kwestionowali w odniesieniu do niektórych złożonych przez powoda istnienie waloru dokumentu – poglądu tego nie można było podzielić. Pomijając fakt, że część przez nich zakwestionowanych jest poświadczona za zgodność z oryginałem (oświadczenia Claudii M. i M. P. (3)); to pozostała stanowi wydruki komputerowe oraz wiadomości emailowe. Na prowadzenie z nich dowodu zezwala norma **art. 309 k.p.c.** – odpowiednie zastosowanie do nich mają przepisy o dokumentach; dowód ten ma z reguły charakter pośredni, skoro treść jego wynika z informacji uzyskanych

na podstawie innych środków dowodowych. Podlega on jednak ocenie wg zasad wynikających z **art. 233 k.p.c.** (por. T. Ereciński {w: } Z problematyki dowodu z dokumentów w sądowym postępowaniu cywilnym).

B. W roli świadków wystąpili w przebiegu tego procesu:

-**A. N., M. P. (2), M. M., W. J., R. D. (1)** – z inicjatywy powoda;

-**J. D., W. K., I. R., K. F., Z. M.** – z inicjatywy pozwanych.

1. Generalnie zaufaniem obdarzono zeznania pochodzące od świadków zawnioskowanych przez powoda – stanowią one, bowiem, zgodną, spójną całość; szczegółowo opisują okoliczności towarzyszące zawieranej przez strony umowie pożyczki oraz wystawianiu i wręczaniu powodowi przez pozwanych wskazanych weksli. Ich wsparciem były dokumenty m.in. w postaci właśnie cyt. weksli, korespondencji stron (wezwanie do wykupienia jednego z nich ze strony powoda; reakcja na to ze strony pozwanych).

-W kontekście z powyższym znaczące okazały się zeznania świadka **W. J.**. Jest on radcą prawnym prowadzącym Kancelarię do tego adekwatną z/s w G. – od wielu lat świadczącym pomoc prawną na rzecz powoda w związku z jego aktywnością gospodarczą. Pomijając fakt, że pozostawały one w pełnej korelacji z zeznaniami pozostałych zawnioskowanych przez niego – to samo doświadczenie życiowe sprzeciwiało się temu, by ewentualnie uwierzyć w to, że w zamiarze działania na jego korzyść w niniejszej sprawie ryzykowałby on swoją karierą, źródłem utrzymania podając kłamliwe dane co do analizowanych faktów.

-Poparciem dla tego poglądu były zeznania świadka **R. D. (1)**, który po ustaleniach ww z powodem przy okazji zawierania badanej umowy na jego polecenie udał się do cyt. Kancelarii w celu odebrania blankietów weksli. I choć to, że powód jest jego pracodawcą mogłoby sugerować istnienie po jego stronie interesu w prezentowaniu okoliczności dla niego korzystnych, to uznano, że jego wypowiedzi odzwierciedlały rzeczywistość. Ponownie odwołać się należało do ich zgodności z wypowiedziami ww stanowiących logiczną całość – niemniej w relacji z tym akcentacji wymagało, że pozwani poza zaprzeczeniem całej tej sytuacji nie zaprezentowali zasadniczo konkretnych realiów, w których weksle te zostały wystawione. Nie wiadomo też – w świetle opisanej przez nich koncepcji – w jakim celu dotyczyło to trzech; co przy przyjęciu zaistnienia między stronami umowy pożyczki było oczywiste.

-Z kolei świadek **M. P. (2)** w żaden sposób nie jest uzależniony od powoda; łączą ich tylko więzy gospodarcze i to o nie największym znaczeniu oraz zakresie dla ich aktywności zawodowych – brak, więc, było przesłanek ku temu, by wiarygodność jego słów oceniać w związku z tym negatywnie; tym bardziej skoro nie mieściły się w jego sferze żadne przyczyny, dla których miałby podawać nieprawdę w jego intencji. Przemawiało to za pozytywnym stosunkiem z rozpatrywanego punktu widzenia do jego słów.

-Świadek **M. M.** jest dobrym znajomym powoda – wraz ze swoją obecnie już nie żyjącą żoną obecny był przy omawianych zdarzeniach, a więc źródłem jego wiedzy na ten temat były jego bezpośrednie obserwacje i bezpośrednio uzyskane informacje. Dlatego też – i w zgodzie z twierdzeniami ww – jawił się on jako w pełni wiarygodny.

-Dopełnieniem zobrazowania faktów towarzyszących zawarciu przez strony umowy pożyczki i wystawieniu przez pozwanych weksli były zeznania mamy powoda – świadka **A. N.**. To ona przyniosła kwotę będącą przedmiotem tej umowy ze swojego miejsca zamieszkania; to ona była inspiratorką ustanowienia jakiegoś zabezpieczenia jej zwrotu – aktywnie, więc, zaangażowana była w te zdarzenia. W tak ukształtowanych realiach jej zeznania wpisały się w całość omawianej sytuacji.

Niezależnie od w/naprowadzonych przesłanek – zeznaniom cyt. świadków dano w całości wiarę także dlatego, albowiem ujawniły one ze szczegółami okoliczności dotyczące spornej umowy i spornych weksli. Nastąpiło to w sposób logiczny, zrozumiały, przekonujący – każda z podawanych przez nich wiadomości wypływała i znajdowała uzasadnienie w poprzedniej; brak było najmniejszego sygnału mogącego sugerować, że tak, jak twierdzą pozwani, w ogóle do tego nie doszło. Znaczyłoby to, że wspólnie uknuli oni intrygę celem zyskania przez powoda od nich

nienależnych mu pieniędzy (postępowanie karne na tym tle wszczęte z inicjatywy pozwanych zostało umorzone) – nie sposób przyjąć, by powód z premedytacją wciągnął do tego tychże świadków, w szczególności świadków w osobach swojej 69 – letniej mamy **A. N.** i **W. J.** wykonującego zawód radcy prawnego.

-Świadkowie powołani przez pozwanych w zasadzie – w kontekście z linią ich obrony prezentowaną p-ko roszczeniu powoda z tej sprawy – koncentrowali się w złożonych przez nich zeznaniach w tym postępowaniu na tym, iż we wskazywanym przez niego dniu odzwierciedlającym zawarcie przez nich spornej umowy i wystawieniu weksla nie mogło do tego dojść z racji braku ich zdolności do bilokacji związanej z tym, że przebywali gdzie indziej. Dokonując tego analizy nie można było wyprowadzić wniosku o tym, by mieli rację. Nie można było jednak ominąć ich twierdzeń:

a. Świadek **W. K.** prowadzi – zgodnie ze swoimi kwalifikacjami – działalność gospodarczą pod firmą (...) z/ s w T., i jego pacjentem przynajmniej od 2008 roku jest powoda. Z przedłożonej przez niego dokumentacji lekarskiej – nie kwestionowanej co do autentyczności przez powoda – rzeczywiście wynikało, iż w datach 28 września 2009 roku, 1 października 2009 roku (co jest istotne dla tego sporu), 5 października 2009 roku odbył w siedzibie jego działalności wizyty związane z jego problemami stomatologicznymi; co potwierdził w swoich zeznaniach pochodzących z tej sprawy.

Nie podległo to kontestacji przez powoda – a przedstawiony przez niego dokument tego dotyczący; pochodzący nie od biegłego sądowego i wyrażający wyłącznie opinię jego autora nie mógł przesądzić o innej ocenie z tego punktu widzenia.

Dlatego też nie zakwestionowano w tym badaniu zarówno prawdziwości tego dokumentu, jak i zeznań cyt. świadka.

-Ten sam stosunek generalnie przyjąć należało do zeznań świadka **J. D.** zatrudnionej w Szpitalu (...) spółce z oo z/ s w C. na stanowisku zgodnym z jej kompetencjami tj. lekarza o specjalności ginekologii i położnictwa. Rzeczywiście – z dokumentacji lekarskiej dotyczącej pozwanej, będącej pacjentką usytuowanej przy nim Poradni Położniczo – Ginekologicznej, wynika, iż m.in. w dniach 1 października 2010 roku, 2 października 2010 roku, 4 października 2010 roku, 9 października 2010 roku odbyła w niej wizytę. Niewątpliwie zeznania ww świadka z rozważanej perspektywy należało potraktować z pewną rezerwą z racji tego, że jest ona mamą pozwanego i teściową pozwanej – tym samym z pewnością można było zaprezentować pogląd, iż to ich pozycja w tym sporze wiążąca się ze znacznym obciążeniem finansowym była dla niej ważniejsza od pozycji powoda. Biorąc jednak pod uwagę zapisy w cyt. dokumencie nie kwestionowanym w przedstawionym trybie przez niego i korelujące z jej wypowiedziami obdarzono je zaufaniem – co jednak nie musiało przełożyć się na przekonanie o tym, że rozważane kwestię przedstawiał on kłamliwie.

-To samo wynikało z zeznań pozostałych świadków w osobach **I. R.**, **K. F.** oraz **Z. M.** podających fakty mające potwierdzić forsowaną przez pozwanych koncepcję, jakoby w ogóle do zawarcia przez nich jakiegokolwiek umowy z powodem nie doszło. Ich słowa w tym aspekcie nie zasługiwały na wiarę. Przemówiło za tym kilka okoliczności:

a. Przede wszystkim zeznania powoda nie wykluczające tego, że wpisana przez niego na spornym wekslu data mogła nie być precyzyjnym odzwierciedleniem wiążących się z nią faktów – upływ czasu, bowiem mógł zadecydować o jego niepamięci o nich, i że mogły one zaistnieć w jej okolicach.

b. Z kolei okoliczności ich ww wizyt lekarskich nie przeszkadzały temu – skoro niejednokrotnie było tak, że jadąc do T. zatrzymywali się oni po drodze w G. u powoda. Tym samym oczywiste było, że i tym razem tak mogło być, skoro są to miejscowości położone na tej samej trasie.

W relacji z powyższym istotnego znaczenia wymagało też to, że żaden ze świadków powołanych przez pozwanych; także żaden z innych oferowanych przez nich dowodów nie potwierdził w żadnym fragmencie czy momencie, by ewentualna współpraca stron koncentrowała się w ramach tzw. firmanctwa, i by stanowiło to o powstaniu spornych weksli – gdy tymczasem dowody powołane przez powoda, jak już wielokrotnie wskazano, zobrazowały logicznie i przekonująco czynniki determinujące to.

3. Analiza prawdziwości zeznań stron stanowiła funkcję w/naprowadzonej analizy prawdziwości zeznań świadków.

a. Do tego, co powiedział powód nabiera się, więcej zaufania, aniżeli do tego, co powiedzieli pozwani. Były one spójne, logiczne znajdując poparcie w zeznaniach powołanych przez niego osób w charakterze świadków oraz treści przedłożonych dokumentów.

-Nie mogło przeciwstawić się temu ich zdziwienie, że z wypełnieniem weksla i wystąpieniem z roszczeniami wobec nich zwlekał on przez wiele lat – jest to, bowiem, samodzielna i neutralna jego decyzja; pokusić się można było o przypuszczenie, że w ten sposób z uwagi na ich wieloletnią znajomość i współpracę dawał im szansę na wywiązania się z ich zobowiązań wobec niego. To raczej im można się dziwić, że nie dołożyli elementarnej staranności w zadbaniu o swoje interesy – oczywiście przyjmując ich koncepcję przyjętą w tym sporze – nie żądając od niego ich zwrotu i zdając sobie sprawę z tego konsekwencji. Mało jest, bowiem, prawdopodobne, że tak nie było zwłaszcza, gdy weźmie się pod uwagę, że pozwany od wielu lat prowadzi gospodarczą działalność i zapewne instytucja weksli nie jest mu obca.

-W kontekście z powyższym wyeksponowania wymagało, że przyznał on, iż pozwany z tytułu ich współpracy nie ma wobec niego żadnych zaległości – nadto, iż pozwani wręczyli mu 3 weksle in blanco. Gdyby więc chciał, jak sugerowali, wykorzystać to i bezprawnie domagać się od nich nienależnych mu kwot nic nie stało na przeszkodzie temu, by uzupełnił wszystkie.

b. Zeznań pozwanych natomiast nie uznano za odpowiadające rzeczywistości – przedstawiona, bowiem, przez nich; w szczególności pozwanego wersja dotycząca formy jego współpracy z powodem (tzw. firmanctwo) nie znalazła oparcie w zgromadzonym w tej sprawie materiale dowodowym. Przeciwno niej przemawiał także fakt pozostawienia przez niego w jego posiadaniu 3 ww weksli – nie można było nie zauważyć tego, że dbający o swoje interesy i mający świadomość tego konsekwencji (o czym była już mowa) do takiej sytuacji nie dopuszcza. Okoliczność tą podkreślił fakt, że jest on osobą prowadzącą od lat gospodarczą działalność – z więc tym bardziej winną zdawać sobie z tego sprawę.

4. Pozwani powoływali się też w tym postępowaniu na niedopuszczalność uwzględnienia wniosków dowodowych powoda.

-W pierwszej kolejności uznali oni, iż były one spóźnione – skoro pojawiły się dopiero w jego procesowym piśmie stanowiącym odpowiedź na zgłoszone przez nich zarzuty do wydanego w tej sprawie nakazu zapłaty. Nie był to zarzut trafny w świetle treści normy **art. 495 par. 1 k.p.c.** mówiącej o tym, że ...w razie prawidłowego wniesienia zarzutów... i zarządza doręczenie ich powodowi... - jest to więc pierwszy moment, w którym poznaje on linię obrony przeciwnika i dopiero wtedy ma szansę na nią zareagować. Nie można też było stracić z pola widzenia tego, że do tej chwili nie obowiązywał go wskazywany przez nich reżim dowodowy. Warto zwrócić uwagę na to, że uwzględnieniu podległy również ich wnioski dowodowe – celem ustalenia rzeczywistego stanu faktycznego tej sprawy – zgłoszone ze znacznie większym przekroczeniem tego reżimu.

-Prawdą jest, że w świetle normy **art. 720 par. 2 k.c.** umowa pożyczki w przewidzianych nią realiach wymaga zachowania formy pisemnej – z uwagi na to, że forma ta zastrzeżona jest tylko dla celów dowodowych, to jej niezachowanie pociąga za sobą konsekwencje zredagowane w **art. 74 k.c.** i **art. 246 k.p.c.** Pozwani eksponowali więc - kierując się ich zapisami - niedopuszczalność prowadzenia na fakt jej dokonania dowodu z przesłuchania świadków oraz dowodu z przesłuchania stron. Nie zauważyli, jednak, że jest to dopuszczalne m.in. w sytuacji, gdy jest to uprawdopodobnione za pomocą pisma. Chodzi tu o jakikolwiek i przez kogokolwiek sporządzony dokument, który w swojej zawartości, co prawda, nie potwierdza treści samej takiej czynności – ale uzasadnia prawdopodobieństwo zaistnienia takiej okoliczności (E. Gniewek {w: } KC. Komentarz. Wydanie III, Warszawa 2008). W świetle tego zaprezentować należało zapatrywanie, iż poza granicami zastrzeżeń pozostawało, że w ich obszarze umieścić należało wystawione przez pozwanych weksle oraz korespondencję stron – ich lektura, bowiem, w znaczącej mierze pozwoliła na budowę przekonania o tym, że czynności te zostały dokonane. Po pierwsze owe weksle musiały mieć jakieś podłoże do ich wystawienia i późniejszego uzupełnienia; a w owej korespondencji strony tak czy inaczej powoływały się na to.

Zważeniu podległo, co następuje:

Powództwo powoda w całości zasługiwało na uwzględnienie.

A Weksel niezupełny jest to taki weksel, któremu brak wszystkich lub niektórych istotnych cech weksla trasowanego względnie weksla własnego (art. 101 i następne ustawy Prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1936 roku, DU RP nr 37, poz. 282 i dalsze zmiany), a co do którego istnieje porozumienie między jego wystawcą, a osobą, której go wręczył co do późniejszego jego uzupełnienia – gdyby go, bowiem nie było nie miałby on charakteru takiego dokumentu; porozumienie to jest wynikiem umowy pozawekslowej. Zatem prawa i obowiązki istnieją nim nadane i nim przyjęte – albowiem weksel niezupełny nie zawiera jeszcze sam przez się zobowiązania odrywającego się w ten sposób od stosunku zaistniałego między stronami i nie tworzy praw i obowiązków oderwanych.

-Ubocznie zauważyć należy, że weksle takie w obrocie przechodzą często jako tzw. weksle gwarancyjne (kaucyjne) mające na celu – w przypadku płatności zobowiązania i niespełnienia go przez dłużnika (jego wystawcę) - uprawnienie jego posiadacza do uzupełnienia go w sposób umówiony, stworzenia weksla zupełnego, dochodzenia zapłaty na jego podstawie – tym samym szybszej realizacji swoich praw.

1. W myśl regulacji zawartej w **art. 10** powołanej ustawy...jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba, że posiadacz nabył weksel w złej wierze, albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa...W związku z tym i w związku z powyższymi uwagami – w kontekście ze stanem faktycznym niniejszej sprawy – rozważyć należało kilka przesłanek.

a. Kluczowym problemem – wobec charakteru spornego weksla – było, więc ustalenie istnienia i treści opisanego porozumienia; pozwani zresztą w przyjętej linii obrony przed roszczeniem powoda rozpatrywanym w tej sprawie okoliczność tą kwestionowali.

-W pierwszej kolejności rozpatrzenia wymagała jego forma – upierali się oni, bowiem, na tym, iż winno mieć ono pisemną. Tymczasem w orzecznictwie i doktrynie od dawna przyjmuje się, iż może być ono wyraźne, ale i domniemane – a gdy brak jest jego szczegółowości posiadacz takiego weksla uzupełnić go może każdą kwotą równoważną wartości wierzytelności, na której zabezpieczenie został wystawiony (por. wyrok SN z 15 września 1964 roku, I CR 103/04; wyrok SN z 28 maja 1998 roku, III CKN 531/97; Komentarz. Prawo wekslowe i czekowe pod red. Artura Glasnera i Arnolda Thalerera, Wydawnictwo Park; Bielsko – Biała 1992, str. 42; Komentarz. Prawo wekslowe i czekowe pod red. Marka Czarneckiego i Lidii Bagińskiej. Wydanie 5; Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2008, str. 191).

b. Istotne było też zastanowienie się nad użytym w powołanym przepisie zwrotem...w chwili wystawienia...- biorąc pod uwagę w/zasugerowany częsty cel powstawania weksli w formule in blanco zinterpretować go należało jako tożsamy z wręczeniem go ze względu na to, że bez tego zobowiązanie wekslowe nie powstaje; z więc praw wekslowych nie nabywa się i w konsekwencji tego nie można ich dochodzić.

c. Z kolei jego uzupełnienie to nie tylko wypełnienie brakujących jego części, ale i zmiana już istniejących przy oczywiście koniecznym warunku tego zgodności z opisanym porozumieniem. Obojętne jest przy tym kto tego dokonał, jako, że przepis ten mówi tylko ogólnie o takiej czynności. Zwrócenia uwagi wymagało, że owa niezgodność z porozumieniem dotyczy nie tylko jego istotnych cech, ale całej jego treści.

d. Porozumienie zachodzi między wystawcą weksla z jednej strony, a otrzymującym weksel z drugiej – mieści ono, więc, w sobie upoważnienie i zlecenie jego uzupełnienia.

-Na gruncie przywołanego unormowania dochodzi jak gdyby do odwrotu ponoszenia ciężaru dowodu (**art. 6 k.c.**) – przysługujące każdemu dłużnikowi wekslowemu zarzuty mieścić się muszą w obszarze dotyczącym tego, że do ww uzupełnienia doszło w warunkach niezgodności z nim; co dowodzić można wszelkimi środkami. Tyle tylko, że inicjatywa ta przesunięta została w jego sferę, a więc to nie powód musiał wykazywać cyt. zgodność, tylko pozwani cyt.

niezgodność. (por. wyrok SA w Poznaniu z 17 czerwca 2014 roku, I ACa 353/14; wyrok SN z 24 października 1962 roku, II CR 976/61; wyrok SA w Krakowie z 26 maja 2015 roku, I ACa 347/15; wyrok SA w Krakowie z 21 maja 2015 roku, I ACa 253/15; OSN 1928 I. C. 274/27 P.S.554/27; Komentarz. Prawo wekslowe i czekowe pod red. Artura Glasnera i Arnolda Thalerera, Wydawnictwo Park, Bielsko – Biała 1992 op.cit).

2. W pierwszej fazie niniejszego postępowania (treść zarzutów do wydanego w tej sprawie nakazu zapłaty) pozwani ograniczyli się do gołosłownego zaprzeczenia powołanym przez powoda okolicznościom wystawienia spornego weksla – taka ich pasywność nie mogła przesądzić o przyjęciu poglądu co do zainicjowania przez nich działań na powyższym tle nie otwierając im jednocześnie drogi przejścia z rozpoznawania roszczenia stricte wekslowego do rozpoznawania roszczenia na tle umowy pozawekslowej (por. wyrok SN z 11 października 2013 roku, I CSK 763/12).

-Z uwagi jednak na zezwolenie stronom na złożenie w toku tego postępowania w trybie **art. 493 par. 1 k.p.c.** oraz **art. 207 par. 3 i par 6 k.p.c.** (szczególne okoliczności) procesowych pism w celu ustalenia koniecznych elementów stanu faktycznego – postępowanie w tej sprawie przeniosło się na bazę ww stosunku pozawekslowego.

a. Obrony swoich praw w tym procesie pozwani poszukiwali nie tyle w niezgodności uzupełnienia przez powoda spornego weksla in blanco z porozumieniem stron, ile w tym, że porozumienie takie w ogóle nie zostało zawarte z racji nieistnienia po ich stronie jakiegokolwiek zobowiązania finansowego wobec niego z uwagi na nie zawarcie przez nich ww umowy – forsując pogląd, że weksel ten i dwa, którymi dysponuje jeszcze powód były częścią tzw. firmanctwa; co nie znalazło poparcia w zebranych w tej sprawie materiale dowodowym.

-Poglądu tego nie można było podzielić; w konsekwencji tego, iż uczynili oni zadość ich obowiązkowi wynikającemu z art. 10 p.w. i uwolnili się od zobowiązania wekslowego. W wyższej partii tego uzasadnienia dokonano szczegółowej analizy i oceny zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego w każdym aspekcie i w każdej płaszczyźnie – co nie doprowadziło do wyprowadzenia wniosku o racji pozwanych z przyczyn wyraźnie i obszernie przedstawionych.

-Następstwem powyższego był brak możliwości przyjęcia, by powód działał w warunkach złej wiary czy rażącego niedbalstwa rozumianych przywołanym unormowanie.

-Okoliczności działania w ramach złej wiary czy rażącego niedbalstwa dotyczą ewentualnego nabywcy weksla – przeciw pierwszemu posiadaczowi, bowiem, dłużnik ma zarzuty z treści porozumienia; a ich potencjalna skuteczność zawsze przesądza o istnieniu złej wiary po stronie temu, komu go wręczył.

B. Pozwani podnieśli też zarzut przedawnienia roszczenia powoda wspartego na umowie pożyczki podnosząc argument, że doszło do tego między przedsiębiorcami; a więc termin ten dotyczy 3 lat. Skoro, więc, powód w swoich zeznaniach podawał, że jej zwrot miał nastąpić do końca 2010 roku; to minął on z końcem 2013 roku. Zarzut ten okazał się pozbawiony podstaw.

-W treści normy **art. 117 k.c** ustawodawca zredagował pojęcie i skutki tej instytucji stanowiąc, że...z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu... (**par. 1**), a...po upływie przedawnienia ten, p-ko komu przysługuje roszczenia, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba, że... (**par. 2**). Terminy te ustalone zostały w normie **art. 118 k.c.** – i rzeczywiście wynika z niej, że związane z prowadzeniem działalności gospodarczej wiążą się z terminem 3 lat.

-W literaturze i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że działalność gospodarcza posiada cechy profesjonalizmu; podporządkowana jest regułom opłacalności i zysku; zasadzie racjonalnego gospodarowania; prowadzona jest na własny rachunek; wiąże się z obecnością w obrocie gospodarczym (por. uchw. SN z 18 czerwca 1991 roku, (...), OSN 1992 nr 2 p. 17; uchw. SN z 6 grudnia 1991 roku, III CZP 117/91, OSN 1992, nr 5, p.65). W kontekście z tym za oczywiste wydaje się, że chodzi o roszczenia przysługujące podmiotom ją prowadzącym i mających związek z nią, przy czym poza zainteresowaniem pozostaje jej ujawnienie w stosownym akcie założycielskim czy rejestrze. Ich źródłem winny być czynności prawne dokonane w jej ramach (por. wyrok SN z 14 listopada 2013 roku, II CSK 104/13).

Przełożenie tych uwag na naprowadzony stan faktyczny tej sprawy nie doprowadził do budowy przekonania o tym, by związana z tym sporem umowa pożyczki kryteria te spełniała – powód zawarł ją z pozwanymi absolutnie poza obszarem prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Jej podłożem była ich długoletnia znajomość, wieloletnia współpraca; zamiar udzielenia mu pomocy, o którą prosił. To pozwani – dzięki niej – chcieli rozwinąć prowadzoną przez nich działalność gospodarczą i ewentualne powodzenie tego w dalekiej perspektywie mogło zadecydować o zawieraniu przez nich z powodem umów sprzedaży samochodów.

(punkt **I** wydanego w tej sprawie wyroku – **art. 496 k.p.c.**).

Koszty niniejszego postępowania:

W ich skład weszły: opłata sądowa (**33.499,- zł**) oraz koszty procesowego zastępstwa stron (**7.200,- zł**) – zgodnie z wynikiem tej sprawy obciążono nimi w całości pozwanych z uwzględnieniem części opłaty sądowej, od której zostali zwolnieni (**powyżej 5.000,- zł**). Prawnym wsparciem rozstrzygnięcia o nich były unormowania **art. 108 par. 1 k.p.c.; art. 98 par. 1 i par. 3 k.p.c.; art. 96 pkt. 10** ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Orzeczenie dotyczące – natomiast – kosztów procesowego zastępstwa stron znalazło oparcie w treści rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

(punkt **II** wydanego w tej sprawie wyroku)

(-) Z. L.